

א ברכות ט
ב תוספות בשם
הירושלמי ג מנחות
ל"ד ה"קמ"ב פ"ק ד
מהלכות תפילין
ורא"ש פ"ק ה"קמ"א
ה"ש מנחות
ל"ג פ"ק ה"קמ"א
ב"מ

כט ובו סעיף אחד :

ל זמן הנחתן, ובו ה' סעיפים:

א *זמן (א) הנסמך בפסוק משפחה את חברו בהגליל (ב) עמו (א) קצת ברחוק ד' אמות וזכרונם:
ב יאסור להנים תפלין (א) בלילה, שמה ישבם (ד) ויישן (ב) [ב] בהם. *אם הניחם (ה) קדם
 שתשקע החמה והשכב עליה, אסור הם עליו (ו) כל הלילה, (ז) מחר, (ח) ואין (ט) מורין בן-
 *האם לא הלך תפלין משפחה חמה מפני שלא היה לו מקום לשמרון (ט) *ונמצאו עליו כדי
 לשמרון. *מחר (ז) ומורין בן: ג' יהיה רוצה (י) לצאת לדרך (יא) בהשפמה, (יב) מניחם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

[2] **קָהָם**. עב"ט. יִקְרְבוּ הַחַיִּימוֹנִים רַקוּ סָסוּק 'אָדָם בִּיקָר' גו', לְפִי שֵׁשִׁי פֶרֶשׁ
שֶׁמָּא יִפִּיחַ חֶבֶם שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה בַּהֶמָּה וְאֵינוּ כְּבוֹד לְתַלְמִיד וְחַתָּן נִקְרָאוּ יִקְרָה,
בִּדְמִיּוֹנָם בַּמְּגִלָּה יִקְרָה אֵלּוּ תַּחֲלִין, ד"ש 'אָדָם בִּיקָר' וְזֶה לומר בַּתְּחִלִּין 'לֹא יִלְחִין'
וְזֶרֶק לְהִסְרִים בִּין שְׁבַע חֲשֹׁנֶה נִמְשַׁל בַּמִּהְמָה כִּי וְזֶה רַקוּ נָא: [2] מוֹדִין כֵּן.

(6) קצת. דאלו הרבה יכירו אפילו מרחוק, ואינו נגיד כלל לא יביר אפילו בקרוב מאד: (3) בהם. ותחשבוני שמא יפיה בשנתו, אכל מראויותא מטר להניחם פלילה, דאנן קומא לו לילה זמן תפלין: (4) מורין פן. וא"כ ברבים צריך לחלצן. מ"א. סבת השכנה: מנהגי שמים צום מעניתי, שאחר המנהג אני עומד בקהל עד ערבות, שלא להקטין תפלין וטוהי עד אחר תפלת ערבות דכיון דלילה זמן תפלין, אלא שבתחלה אין להניחם, מאחר שקבר הם עלי משעת המנהג טוב שלא לחלצן עד אחר תפלת ערבות: לפיכך בט"ב משניחין תפלין בתפלת המנהג אין לחלץ אותם קרב תפלת ערבות: ומה שהעם נהגין לחלץ אותם הנינו טעמא דלאו כ"ע דייני גמירי, ותכמי הדור איז להם להורו דהא אין מורין פן ע"כ. ואיכ"כ בליה הלכות תפלין אות ע"כ שד"ר: וכונים: וכן פסק שחלקי ח"א סימן רנ"ע ע"ש. אבל מהר"ל הלכות ט"ב סבת שהיה חולץ תפלין שלי מד אחר קדשה למנהג, וכן נראה דעה רמ"א שכתב: ברובים צריך לחלצן. וכן הקדש שחשבו שבות יצאק ח"א סימן כד ע"ש: (7) ומורין פן. וצריך שיאמר שעשה פן כדי לשמור, אבל למתחלה אין מורין להניחם בשביל השמירה, וכו':

בְּאוֹר הַלֵּכָה

א (א) אין לְבָרָה. פֿרוש, לֵאפוֹקִי מֵמַאי דְאִמְרִינן [בנדה נא ע"ב] דבני מערבא היו מברכין "אשר קדשנו במצותיו וצונו

לשמו "זקור" כגון דקסליק תפלין בלילה, (א) ששם נהיו סוברים
בלילה לא זמן תפלין הוא, ונפקא להו זה מקרא ד"ושמרת את
החקה הזאת למועדה מימים ימימה", ימים ולא לילות, אבל
לדין דסביקא לן דסאי קרא אמי לעגן אחר כדאיטא פננקרא,
ולילה קמא לן דזמן תפלין הוא, אף אין להניחם לבתמלה דגורו
שמו יישן בהם ויפית, הלכך אין לברך: (ב) בין השמשות.
פרוש, אף דקמא לן עבת ויום-טוב לאו זמן תפלין,
(ג) וכשיצצה להניחן אז לשם מצוה עובר על 'כל תוסף', מכל
מקום כיון שאם מניחן עליו בלי כונה מצוה אין בזה אסור
מן התורה אלא מדברי סופרים, (ג) משום גזרה שמה יצא כהן
לרשות הרבים¹⁰, ויש חולקין גם על זה כמו שביאר לקמן בסימן
לא, לפיכך לא שייך ברכה על זה, כיון שבחליצה התפלה מצד
עצמה אין בה מצוה ואינו חולצין אלא משום גזרה:

* אם לא תלץ תפלין מששקעה חמה. רוצה לומר, גמר שקיעה יהיה צאת הכוכבים, דהא הוא זמן חליבת תפלין מדינא: דאלו בין השמשות אפלי אס היה לו מקום לשמרון אין צריך להצליץ, כן מוכח במתחלה וכן עמוד ב'. אפלו לאמאן דאלי לה לילה לאו זמן תפלין, וכלשון רורין דפסקין לילה זמן תפלין, וכן כחב לכבוש וספורי מקדים מדינא ב' לבתחלה: * ונמצא עליו כדי לשמרון. עין במגן אברהם שכתב דצריך שיאמר להם כן שעושה כדי לשמרון, וכן מוכח במקרא. ותראה כל המפרשים (הפמ"א והחמ"ח והארה"ש) דבגמרא משמע להפך במצוה דב' אש, עין שם. ולענין דמתי נראה פשוט דהוא בא להוסיף על דברי המסבר, ואפלו אם באמת אין צננתו בשביל השמירה, ר"ל שהוא אומר להם כן שעושה בשביל השמירה כדי שלא יבואו להפסיד להגות לבתחלה בלילה, גם כן ד' בקר, וכן מוכח בהדא: שם בגמרא במצוה דב' אש: * מותר מורין כן. עין במשנה ברורה כמה שכתבנו דיש דרכי אפלי ל' להגות לבתחלה בשביל השמירה. ונראה לי פשוט, דאף דמותר לכוין אז במחשבתו שלושין לשם מצוה, וכדמוכח במשנה ב' אש

א (א) הַנְּחֵתָן. רוצה לומר, תחלת זמן הנחתן משי"ת^(א), ומצותן כל היום, ויכלקמן כסימן לו, עין שם. וכתבם, (א) דעד זמן הנה הישינו שמה י"ש בהם, ובכלל לילה הוא לענין תפילי; (ב) **עָמַן קֶצֶת.** דאלו הובו יכירנו אפלו מרחוק. ואינו רגיל כלל לא יכיר

אָפֿלוּ בקֶרֶב קאַדֶּשׁ: **ב** (ג) בִּלְחִילָה: וְכִן הִשְׁמָשׁוּת, מִדְּבָרֵי הַסֵּמֶן אֲבָרְתָם מִשְׁמַע דְּמָתָר לְכַתְּחֵלָה לְהִנִּיחַ, אָבֵל בִּפְרִי-מִגְרִים מִסְתַּפֵּחַ כֹּהֵן, אִם לֹא שָׁלָא קָם עֲדִין מִצֹּנֶה תַּפְלִין בְּאוֹתוֹ יוֹם דְּאֵי יְנִיחָם בֵּין הַשְׁמָשׁוּת: (ד) וַיִּישֶׁן בָּהֶם, וַתִּלְשִׁינן שְׁמָא לִפְתִּי בִּשְׁנֵהוּ, (ה) אָבֵל מִדְּאוֹרֵימָא מִמָּתַר לְהִנִּיחָם בִּלְחִילָה, דְּקִימָא לֹן לִלְלָה זְמַן תַּפְלִין: (ו) קָדָם וְכוּ', רוּצָה לִימָר דְּלֹא אֲסוּר רַבְנָן וַךְ לְהִנִּיחָם לְכַתְּחֵלָה בִּלְחִילָה, (ז) אָבֵל מִבֵּינן שֶׁבֶר מוֹתֵחִין עֲלֵיו מַכְבּוּד יוֹם לֹא הֶעֱרִיכָם לְחַלְצֵן: (ח) כָּל הַלִּילָה, פִּרְשֵׁי, כֹּל זְמַן שְׂאֵין חוֹלְצֵן, (ט) דְּאֵלוּ חוֹלְצֵן פִּעִם אַחַת שׁוּב אֲסוּר לְהִנִּיחַ: (י) מִתָּר, רוּצָה לִימָר, עַד זְמַן שְׁרוּצָה לִישֹׁן, דְּאֵז בְּהִרְכּוּס מִסִּין שְׁאֲסוּר לִישֹׁן שְׁנֵה קֶבֶע בֵּהּ, וְכִדְלָקֶן מִסִּין מִד, (כ) וְאִפְשֵׁר דְּכִלְלָה דְּזִמְנָן שְׁנֵה הוּא, אִפְלוּ שְׁנֵה עֲבָרֵי אֲסוּר מִדִּינָא: (כא) וְאֵין מוֹרִינן בֵּן, הִלְכָה לְמַעֲשֵׂה לְאַחֲרֵים, שְׁמָא יִבְאוּ לְהִנִּיחָן לְכַתְּחֵלָה, וְעַל-כֵּן לֹא יַעֲשֶׂה כֵּן אֱלֹא בֵּינָה לְבִין עֲצָמוֹ, (כב) אָבֵל לֹא בְּרַבִּים דְּהוּא גִּסְרָן כְּהוֹרָא; וְעַל-כֵּן (כג) אֵין לְהַפְּחֵל בָּהֶם תַּפְּלָת עֲרֻכִּית בְּחֻצֵּית-צִבּוּר בְּרַבִּים: (כד) וְנִמְצָאוּ עֲלֵיו, דּוּקָא נִמְצָאוּ מְקַלִּין: מוֹרִין, שֶׁבִּשְׂבִּיל הַשְׁמִירָה אֵין צָרִיד לְחַלֵּץ אִפְלוּ כֹּל הַלֵּילָה כֹּל זְמַן שֶׁלֹּא יֵשֵׁן, (כה) אָבֵל לְהִנִּיחָם לְכַתְּחֵלָה אֲסוּר בְּשִׁבְלֵי הַשְׁמִירָה, וְיֵשׁ מְקַלִּין כֹּהֵן עִי"ח וְהִגְרָא: ג (כו) לְצֵאת לְדִרְדֵּךְ, וְקָשָׁה לוֹ לְהִנִּיחָן אַחֲרֵיכֶן מִפְּנֵי הַקֶּר וְכֹל כְּהֵאִי גִּנּוּא חֲזָא: (כז) כְּהִשְׁבָּמָה, אִפְלוּ (כח) קָדָם עֲמוּד הַשְּׁחָר: (כט) מְנִיחָם, קָדָם יְצִיאָתָא, וְיִכּוֹל (ל) לְכֹחַ

(א) תיס, בית יוסף: (ב) מגן אברהם לקמן בקיטן לא: (ג) בית יוסף: (ד) לביש ופריימגדים: (ה) מגן אברהם: (ו) ביהייוסף: (ז) מנחות לו ע"א: (ח) פריימגדים: (ט) מגן אברהם: (י) ארצות החיים בשם אחרונים: (יא) בית יוסף וע"ז: (יב) רש"י מנחות לו ע"א: (יג) פשוט:

הלכות תפילין סימן כט ל

ביאורים ומוספים

סימן כט

[משנ"ב ס"ק א]

הלכה אין לברך⁽¹⁾.

(1) וכשמוכר את התפילין בראש חודש, כתב לעיל (סי' כה ס"ק נט) שיחידין אחר קריש שקודם מוסף, והביא ששיטת הא"י שיחידין אחר קדושת ובה לציון קודם אמירת יהי רצון מלפניך וכו' שנשמור חוקיך, וטעמו, משום שאמירה זו היא כעין הברכה שהיו בני מערבא מברכים על חליצת התפילין 'לשמור חוקיך'.

[משנ"ב ס"ק ב]

גובה שמיא יצא כהן לרשות הרבים⁽²⁾.

(2) והאופן שלו יש לחוש מחמת גזירה זו, כתב השו"ע לקמן (סי' שא ס"ז ובמשנ"ב שם ס"ק כז), הוא כשיצטרך להסיר ברשות הרבים קודם שיכנס לבית הכסא, ויש לחוש שמא יביא בידו ארבע אמות, אבל כשלוכדו עליו אין איסור בהוצאתו, אף ששבר לאו זמן תפילין, כיון שמיציאן דרך מלבוש.

סימן ל

זמן הנחתו

[משנ"ב ס"ק א]

תחלת זמן הנחתו משירצה⁽¹⁾.

(1) וכשמתקן אם הגיע זמן זה, כתב בשו"ת שואל ומשיב (מהדורא תליתאה ח"ב סי' קסב) שמותר להניח תפילין ולברך עליהן, משום שמעיקר הדין לילה הוא זמן תפילין, ורק רבנן אסרו להניח בו, וספק דרבנן לקולא.

[משנ"ב ס"ק ב]

ואינו רגיל כלל לא יפיר אפלי בקרוב מאד⁽²⁾.

(2) ובשיעור זמן זה, הביא בביה"ל לקמן (סי' נח ס"א ד"ה כמו) את שיטת הפמ"ג שהוא בערך עישור שעה, שזה שש דקות לאחר עלות השחר, וכתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' ט) שאמנם על המשך דברי הפמ"ג העיר הביה"ל שם, מ"מ על שיעור זה לא פקפק עליו. והביא המנחת יצחק שגדולי זמנינו כתבו, שזמן זה הוא בין רבע שעה לחצי שעה לאחר עלות השחר. והכף החיים (סי' יח ס"ק יח) ובספר ארץ ישראל (לגר"י טקצניסקי סי' א ס"ב

אות ד) כתבו שנהגו בירושלים שהוא שעה קודם הנץ החמה. ובספר נברשת (מו, א) כתב שהוא 52 דקות קודם הנץ החמה. והעלת תמיד (פי"ב) דוסיף שיש אומרים שהוא 40 דקות קודם הנץ החמה. ובשו"ת אגרות משה (א"י ח"ד סי' ו) כתב שבדק בימים בהירים שהוא בין 35 ל-40 דקות קודם נץ החמה. והגר"י קמנצקי (אמת ליעקב א"ח עמ' בז) כתב שאינו פחות מ-36 דקות קודם הנץ, אבל 37 דקות הוא בגדר ספק. ודעת הגר"י אויערבך (משנ"ב ביצחק יקרא סי' יח ס"ק ט) שהוא פחות מחמישים דקות לפני הנץ החמה. ודעת הגר"ש אלישיב (ישא יוסף א"ח סי' ד) שלא כדאי להניחן אלא בתוך שלושים דקות קודם הנץ החמה.

[משנ"ב ס"ק ג]

בלילה⁽³⁾ וכו', אם לא שלא קים צדן מצות תפילין באותו יום דאז יניחם בין השמשות⁽⁴⁾.

(3) ולענין עשיית קשר התפילין בלילה, כתב בשו"ת פני מבין (פריד, ח"א סי' ד) שמותר, כיון שדהלכה היא שלילה הוא זמן תפילין מדאורייתא ורק חכמים גזרו שלא להניח בו, ואף לדעת הסובר שלילה לאו זמן תפילין מותר לעשות אז את הקשר, שכן הציווי 'וקשרתם' (הנהגה לדעה זו רק ביום) לא נאמר אלא על הקשרה על ידו בזמן ההנחה, ולא על עשיית הקשר.

(4) ובטעם הדבר ביאר בביה"ל להלן (סי' ד"ה ויש), שברבר שהוא מן התורה מחמירים בספק, ושם הוא עדיין יום, ומ"מ לא יברך אז, כיון שהפמ"ג מפקפק על דברי המג"א (ס"ק ב) שכתב שזמן הנחת תפילין הוא עד צאת הכוכבים, ועל כל פנים הברכות אינן מעכבות את המצוה.

[משנ"ב ס"ק ח]

הלכה למעשה לאחריים⁽⁵⁾ וכו', ועל-כן אין להתפלל בהם תפלת ערבית בתענית צבור ברכים⁽⁶⁾.

(5) ובגדר זה שלא להורות לאחרים, כתב לקמן (סי' תקט ס"ק ח) שנכלל בזה שאסור להורות גם לתלמידיו.

(6) וכן לענין לבישת טלית בתפילת ערבית שאחרי הענית ציבור, כתב לעיל (סי' יח ס"ק ד) שבתענית ציבור שלובשים טלית במנחה, יסירנה בשיגע למעריב, כיון שלא נהגו ללבוש טלית אלא למצות ציצית, ואם ילבשנה יראה כאילו סובר שלילה היא זמן ציצית, אבל שי"י שאינו לביש במלבוש עליון ולבוש טלית משום כבוד הציבור, אינו צריך להסירה מעליו.

יום ו' י"ג המזח זשע"ה

באר הגילה

הלכות תפלין בימן ל

ז ביצה טו לפרוש
התוספות ח פתבי
מחברי ישראל סיני
קביא

(יג) *וכשנשיג' זמן ויבשר, דליקא למחש' שמה יישן בהם *בין שהשנים (יד) ויבשר
(ט) לדרך: ד *כונה בא בדרך ותפלין בראשו (ט) וישקנה עליו (ו) חמה, או שהיה יושב
בבית המדרש ותפלין בראשו (טז) וקדש עליו היום, ויניח ידו עליהם עד שישג' לבית; ואם יש בית
קרוב לחומה שמשמרים שם, חולצם ומניחם שם: ה *ויש מי שאומר שאם התפלה
(ו) [ו] תפלה ערבית (ז) מבעוד יום עד שלא הניח תפלין, אין לו להניחם אחר-כך:

שערי תשובה

עב"ט. וזמן מ"ש בהלכות ציצית (כ"י יח ס"ג) שהא"י היה נהג מאד לקלצ' אחר
שקיעת החמה⁽¹⁾, ע"פ ע"ס: [ו] תפלה ערבית. וכתב בברי"ק פ"ש זכריו משה: בדרך על
התפלין בלילה או שפברו שהוא יום וסנה לילה, אין צריך דבר שישג' זמן חסות
תפלין, ע"פ שם:

בזל א"צ הינו מאחר שהוא בבית המדרש ולקא חשט טועין, ט"ו, והע"ת לא
כ"כ ע"ש: (י) תפלה ערבית. אבל אם הוא לא התפלל א"פ שהצבור התפללו מותר להניח תפלין. מ"א:

באור הלכה

הנ"ל, אף-על-פי-כן לא יברך או על התפלין: וראיה לדברינו, דעקר ראיה
העלת-המיד וסג"א הוא מפה דאיתא שם בבבליא "ומתבאר שמה לאכריו" (כו),
ותרי שם גס"כ פסק הבריתא דאין לברך עד שישג' חזקן, וכמו שפסק הטור
ושלחן-ערוך ב"ק"א, ודלא ברבנו פרץ, וכמו שכתב הגר"א: * וכשנשיג'
זמן, ע"פ במשנה ברורה ב"מ שכתבנו "מכל מקום אם קדם" (כו), הוא
מחודש ר' עקיבא איגר שכתב דנוכל לסמוך בזה על דעת הרבנו פרץ⁽²⁾, ע"פ שם:
וכשמע מזה דבאל השנים ונצא לדרך צריך לחזר ולברך אם בדרך על התפלין
בלילה, ומדברי הבריי"ס⁽³⁾ שהזכר בשערי-תשובה משמע דצריך לברך בכל נתי
אין צריך לחזר ולברך, ולא הביא בבבלי"ס⁽⁴⁾ שם לנה; ואולי שפדיעבד נסמך
על שיטת רש"י וכתבו יונה שסבירא להו דמאי דאמרין הלכה ואין מורין פן
הוא אפילו לענין להניחם לכתחלה, אף בשלחן-ערוך סעיף ב לא פסק דנתיבה
וצריך ציון למעשה, ומכל זה תבין דמה דנתיבין א"ה אנשים בימיהם הנהגה
להניח תפלין ולברך עליהם חתך משעלה עמוד השחר, לא שפיר עבדי⁽⁵⁾: * בין
השנים ונצא לדרך. ע"פ במשנה ברורה: וצ"ע בענין דאמרין ובבבלי"ס
במשפחות-הבבלי סעיף-קטן ג, שפדדו לומר דאף בענין נראה להחיה
ובאגרות-הבבלי מסכים להמחמירין. ונראה לי דאם הוא מתבאר שמה לאכריו
ועושה כדי לשמור, בודאי אין להחמיר אף ביושב בענין, אחרי דכלאו הכי
דעת העלת-המיד וסג"א להקל במניחין בשביל השמירה: * היה בא בדרך
וכי, ע"פ במשנה ברורה בסעיף-קטן ט"ו, והוא הדין דתרי קצי המספר
למנצט בסוד גונא: הנה בא בדרך וקדש עליו היום גס"פ לענין שבת, ובדלקמן
בסימן רסו סעיף י, אלא דנקט לשנא דגמרא, ונוכל לאמר דהמקרא אשמועינן
רבנא, דאף שהוא עומד בחוף קהל וצדא אפילו הכי מועיל מה שהוא מניח ידו
עליהם, ולא חוששין פן יחישו בו שהוא נושא עליו תפלין ונס יוצא בש מביח
המדרש לחזר בשבת, וקא דלא נקט הגמרא והמספר האי כבא דהנה יושב
בבית המדרש גס"פ לענין חל, פרץ כש"ז דחל אם יושב בבית המדרש אין
צריך להניח ידו עליהם ונל"ן שמה בבית המדרש, דהכל יודעין שם
שולבשן מבעוד יום ולקא אסור, והמקרא אכריהם לא סבירא לה האי חלוק, פן
כתבו האחרונים, ונראה לי לתרץ לדעה בקשטות, דאשמועינן המקרא ובתא
דאף בכא בדרך צריך להניח ידו עליהם פן יפגעו בו אנשים ויחשושהו שהניח
תפלין בלילה, ואינו דומה להא דסעיף ג בכנה וצדא לצאת לדרך דמניחם ולא
זכרו הפוסקים כלל דצריך להניח ידו עליהם, דשאני התם שהוא קרוב לעלות
השחר והוא קרוב מאד להזכין דברי שפיר: אף אס"פ נלד מזה דין חדש, דאם
השנים פמה שעות קדם אור הבקר ומניחם דצריך להניח ידו עליהם, וצריך
עיון למעשה, והקרוב אלי, ולהכי השטיט הרמב"ם האי בריאתא דהשנים לצאת
לדרך, שחמיהו הפוסקים על זה, כיוסם האי בריאתא דביצה טו עמוד א דאמריה
דצריך להניח ידו עליהם, ומשמע לה דפליגי אהדי ג, ופסק כהאי בריאתא
דביצה משום דאב"י דהוא בריאתא סבר בריאתא, וקצין זה קב גס"פ באגרות:
ע"פ במשנה ברורה ב"מ שכתבנו "לילה וזמן שכיבה פקריאת שפ"י" (כו), הוא
לילה וזמן שכיבה פקריאת שפ"י ג, וכתב קצת נוסח. ולפי זה
לאותן האנשים שהיו קרובים עוד הפעם קריאת שפ"י בנכונה⁽⁶⁾, ואין קוראין או אלא כדי
לעמוד בתפלה בחוף דברי-התורה, ובדלקמן בסימן ולי שפ"י א, אפשר
שישפ"ה זה הדין, וצ"ע. וצ"ע עוד במשנה ברורה ב"מ שכתבנו "דאם הוא לא התפלל צדין וכו'" (כו), דאם הוא בין השמשות נראה לי דלא יברך
או, דכלאו הכי בבבלי"ס פסקא על דברי המגן-אברהם בסעיף-קטן ב במה שכתב דזמן הנחת תפלין הוא עד צאת הכוכבים, ה"ס דבנתיבין מתיב להניח ידו
שלא קדם צדין מצות תפלין, דבבבלי"ס פסקא לחמרא ושמה הוא צדין יום, וכמו שפסק הפרי"מגדים באש"ל-אברהם, על-פ"פ פנים הברכות אינן מעכבות⁽⁷⁾:

שער הציון

(יא) עלת-המיד ופרי"מגדים: (יב) חיושי רע"א: (יג) מגן-אברהם: (יד) אחרונים: (טו) ט"ז וסג"א לקמן בסימן רסו סעיף י: (טז) ט"ז: (יז) פרי"מגדים:
(יח) ביצה טו: (יט) מפלג מנחה, ברכות כו ב"ב יהודא ע"ש: (כ) אליה ובה ופרי"מגדים: (כא) פרי"מגדים: (כב) ע"פ בבאור הלכה: (כג) פרי"מגדים:

באר היטב

(ס) לדרך. וזקא חולץ ברגליו או רוכב, אבל יושב בענין אסור להניח
שמה יישן בהם, כ"כ לבוש: (י) חמה. מניח בחל, ואע"ג דאמרין בסמוך
דא"צ לחלצ' דלילה זמן תפלין, שאני הכא דיש לחש למי עיפגע בו
יטעה לומר שמתר להניח אז תפלין, אבל בסמוך מניח שיושב בביתו, וכן
מ"ש אחריו קדש עליו היום ר"ל קדשת שבת עליו וצריך לחלצ'ו, אבל בחל
כ"כ ע"ש: (י) תפלה ערבית. אבל אם הוא לא התפלל א"פ שהצבור התפללו מותר להניח תפלין. מ"א:

משנה ברורה

שליבשם לשם מצוה, בין דאנצא לו לילה זמן תפלין הוא⁽¹⁾;
ואפילו (יא) היה לו מקום לשמור גס"פ מותר ללכשן, בין דליקא
למחש' לשמה יישן בהם ובדלקמה: (יג) וכשנשיג' זמן, דאף
דהתירו חז"ל להקדים הנחתה בלילה במקום דליקא למחש' לשנה,
אפילו הכי לענין ברכה לא רצו למקן לומר "ועני" קדם הזמן.
ומכל מקום (יב) אם קדם וברך בלילה כשהניחם אין צריך לברך
שנית בבבלי"ס: (יד) ונצא לדרך. וזקא (יג) חולץ ברגליו (יז) או
רוכב, אבל יושב בענין אסור להניח שמה יישן בהם, וצ"ע
בבאור הלכה: ד (טו) וישקנה יכו', רישא וז (טו) מניח בחל,
ולחלצ'ו וינשאו' בידו הוא מתבאר שמה יפלו טמנו בדרך, והתירו
לו להניח ידו עליהם ולכסותם. ואף-על-גב דבסעיף ב אמרינן
דמפיון שהם מבעוד עליו אין צריך לחלצ'ו, שאני הכא (טז) דמי
שיפגע בו פן יטעה לומר שמתר להניח אז תפלין, אבל בסמוך
מניח שיושב בביתו, והאי וישקנה חמה (יז) פרוש, סוף שקיעה,
דהוא צאת הכוכבים, דבין השמשות אין צריך לחלצ'ו ומורין פן
למעשה. וכל זה מדינא, ובשם האר"י ז"ל כתוב שהיה נהג
לחלצ'ו אחר שקיעת החמה⁽²⁾: (טז) וקדש יכו', וצדא לומר,
הנעשה בין השמשות ואי אפשר לו לשא אותם בידו לביתו מפני
קדשה שבת, ולהשאיר אותם שם אי אפשר, דבבבלי"ס מדרשות שלחם
היו בשדה, מקום שאין משמר (יח) מפני הנכבים, על-פ' התירו לו
חכמים לנשואם עליו דרך מלבוש עד ביתו, אף צריך לכסותם
שלא יראהו שהוא נושא תפלין עליו בשבת: ה (יז) מבעוד
יום, ואפילו עוד היום גדול (יט) קדם שקיעה, לפי שכתב עשאו
לזמן הנה לילה וזמן שכיבה בקריאת שמה ותפלה של ערבית,
ואם הניח בו תפלין נהור ונעשה יום, ונהי הן שתי קלות
שפותרות זו את זו, אף האחרונים (כ) הסכימו להלכה דמתיב
להניח, (כא) וכלי ברכה, כל זמן שהוא קדם צאת הכוכבים⁽³⁾, ואם
הוא לא התפלל צדין אף-על-פי שהצבור התפללו, אין בכך כלום
ויניחם בברכה (כב) אם הוא צדין יום, בין שהוא אינו עושה שתי
קלות שפותרות זו את זו, (כג) וזקא אם לא הניחן באותו יום
כלל, אבל אם כבר הניח תפלין רק שריצה להניח גם עתה, אין
ראוי להניחם אם הצבור כבר התפללו ערבית:

המים דהקדושות סותרות אהדי, ע"פ שם: * ויש מי וכו' מבעוד יום וכו', ע"פ
משלחן-ערוך הגר"י, ומרנן פנה קצת קשאי של האלה רבה, שחרי אסור תפלין בלילה אינו משום לילה רק משום שנה וככסיו ג, וכתב קצת נוסח. ולפי זה
לאותן האנשים שהיו קרובים עוד הפעם קריאת שפ"י בנכונה⁽⁴⁾, ואין קוראין או אלא כדי
לעמוד בתפלה בחוף דברי-התורה, ובדלקמן בסימן ולי שפ"י א, אפשר
שישפ"ה זה הדין, וצ"ע. וצ"ע עוד במשנה ברורה ב"מ שכתבנו "דאם הוא לא התפלל צדין וכו'" (כו), דאם הוא בין השמשות נראה לי דלא יברך
או, דכלאו הכי בבבלי"ס פסקא על דברי המגן-אברהם בסעיף-קטן ב במה שכתב דזמן הנחת תפלין הוא עד צאת הכוכבים, ה"ס דבנתיבין מתיב להניח ידו
שלא קדם צדין מצות תפלין, דבבבלי"ס פסקא לחמרא ושמה הוא צדין יום, וכמו שפסק הפרי"מגדים באש"ל-אברהם, על-פ"פ פנים הברכות אינן מעכבות⁽⁵⁾:

